

Sygn. akt II UK 235/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku L. G. Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.
z udziałem zainteresowanych: I. G., J. K., A. K., M. P., B. P., P. K.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 października 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 28 grudnia 2012 r.,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 grudnia 2012 r., Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy L. G. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej w P. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. z dnia 3 kwietnia 2012 r., którym oddalono odwołania Spółki od sześciu decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. w sprawie o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, przy udziale zainteresowanych I. G., J. K., A. K., P. K., B. P. i M. P.. Pozwany organ rentowy w decyzji z dnia 24 czerwca 2010 r. stwierdził, że zainteresowana I. G. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u wnioskodawcy, podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj.: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od dnia 2 stycznia 2008 r. do dnia 30 stycznia 2008 r., od dnia 4 lutego 2008 r. do dnia 27 lutego 2008 r., od

dnia 3 marca 2008 r. do dnia 29 marca 2008 r., od dnia 3 kwietnia 2008 r. do dnia 29 kwietnia 2008 r., od dnia 5 maja 2008 r. do dnia 29 maja 2008 r., od dnia 3 czerwca 2008 r. do dnia 29 czerwca 2008 r., od dnia 2 lipca 2008 r. do dnia 30 lipca 2008 r., od dnia 1 sierpnia 2008 r. do dnia 31 sierpnia 2008 r.; w decyzji z dnia 24 czerwca 2010 r. stwierdził, że zainteresowana J. K. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u wnioskodawcy, podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj.: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od dnia 2 stycznia 2008 r. do dnia 30 stycznia 2008 r., od dnia 4 lutego 2008 r. do dnia 28 lutego 2008 r., od dnia 3 marca 2008 r. do dnia 27 marca 2008 r., od dnia 3 kwietnia 2008 r. do dnia 28 kwietnia 2008 r.; w decyzji z dnia 24 września 2010 r. stwierdził, że zainteresowana A. K. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u wnioskodawcy, podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj.: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od dnia 5 maja 2008 r. do dnia 29 maja 2008 r., od dnia 2 czerwca 2008 r. do dnia 29 czerwca 2008 r., od dnia 2 lipca 2008 r. do dnia 30 lipca 2008 r., od dnia 1 sierpnia 2008 r. do dnia 31 sierpnia 2008 r.; w decyzji z dnia 24 czerwca 2010 r. stwierdził, że zainteresowany P. K. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u wnioskodawcy, podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj.: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od dnia 3 kwietnia 2008 r. do dnia 29 kwietnia 2008 r., od dnia 5 maja 2008 r. do dnia 29 maja 2008 r., od dnia 3 czerwca 2008 r. do dnia 29 czerwca 2008 r., od dnia 2 lipca 2008 r. do dnia 29 lipca 2008 r.; w decyzji z dnia 17 czerwca 2010 r. stwierdził, że zainteresowana B. P. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u wnioskodawcy, podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj.: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od dnia 2 maja 2008 r. do dnia 28 maja 2008 r., od dnia 2 czerwca 2008 r. do dnia 29 czerwca 2008 r., od dnia 2 lipca 2008 r. do dnia 31 lipca 2008 r., od dnia 1 sierpnia 2008 r. do dnia 31 sierpnia 2008 r.; decyzją z dnia 17 czerwca 2010 r. sprostowaną postanowieniem z dnia 20 lipca 2010 r. stwierdził, że zainteresowana M. P. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u wnioskodawcy, podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj.: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od dnia 2 stycznia 2008 r. do dnia 30 stycznia 2008 r., od dnia 2 lutego 2008 r. do dnia 28 lutego 2008 r., od dnia 3 marca 2008 r. do dnia 27 marca 2008 r., od dnia 3

kwietnia 2008 r. do dnia 29 kwietnia 2008 r., od dnia 6 maja 2008 r. do dnia 29 maja 2008 r., od dnia 3 czerwca 2008 r. do dnia 26 czerwca 2008 r., od dnia 2 lipca 2008 r. do dnia 29 lipca 2008 r., od dnia 1 sierpnia 2008 r. do dnia 31 sierpnia 2008 r., od dnia 1 września 2008 r. do dnia 30 września 2008 r., od dnia 1 października 2008 r. do dnia 31 października 2008 r. oraz decyzją z dnia 14 lutego 2011 r. zmienił decyzję z dnia 17 czerwca 2010 r. i stwierdził, że zainteresowana M. P. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u wnioskodawcy, podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj.: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresach: od dnia 2 stycznia 2008 r. do dnia 30 stycznia 2008 r., od dnia 2 lutego 2008 r. do dnia 17 lutego 2008 r., od dnia 6 maja 2008 r. do dnia 29 maja 2008 r., od dnia 3 czerwca 2008 r. do dnia 26 czerwca 2008 r., od dnia 2 lipca 2008 r. do dnia 29 lipca 2008 r., od dnia 1 sierpnia 2008 r. do dnia 31 sierpnia 2008 r., od dnia 1 września 2008 r. do dnia 30 września 2008 r., od dnia 1 października 2008 r. do dnia 31 października 2008 r.

Rozpoznając apelację wnioskodawcy, Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji jak i ich ocenę prawną, kwalifikując sporne umowy zawarte przez Spółkę L. G. z zainteresowanymi, jako umowy o świadczenie usług, do których - na podstawie art. 750 k.c. - stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia.

W ocenie Sądu drugiej instancji, sporne umowy nie były umowami o dzieło z uwagi na to, że przedmiot umowy nie stanowił konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu – dzieła, a tym samym nie ma racji odwołująca się Spółka twierdząc, że rezultatem było przygotowanie prelekcji przez zainteresowanych.

Zdaniem Sądu, stronom przedmiotowych umów nie chodziło bowiem o samoistny rezultat usługi, ale o same usługi, polegające na dokonywaniu przez zainteresowanych czynności faktycznych. Zobowiązanie zainteresowanych polegało każdorazowo na podejmowaniu powtarzających się czynności przeprowadzania prelekcji reklamowych w prywatnych domach (zorganizowanie pokazu, prezentowanie reklamowanych wyrobów, zebranie zamówień). Samo wykonanie powyżej wskazanych czynności nie może być uznane za dzieło, a jedynie za czynności faktyczne, których dokonanie oznaczało realizację umowy. W konsekwencji, celem przedmiotowych umów nie było to, aby zainteresowani -

poprzez ściśle określone czynności faktyczne - osiągnęli skonkretyzowany, ściśle zindywidualizowany rezultat, ale żeby wykonali powyższe czynności, co w dalszej kolejności było podstawą do wypłaty wynagrodzenia na rzecz zainteresowanych. Tym samym, brak ściśle skonkretyzowanego rezultatu decyduje o niemożliwości uznania spornych umów za umowy o dzieło w rozumieniu art. 627 k.c.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy i zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 750 k.c. w związku z art. 734 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd drugiej instancji, że umowy wiążące strony, były umowami o świadczenie usług, do których należy odpowiednio stosować przepisy o zleceniu, art. 627 k.c. poprzez jego niezastosowanie do ustalonego stanu faktycznego i uznanie przez Sąd, że umowy wiążące strony, nie były umowami o dzieło, art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, iż organ rentowy wykazał zgodnie z powołanym przepisem, że strony łączyły umowy o świadczenie usług, art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 pkt. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd, że zainteresowani podlegali obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu wykonywania umowy o świadczenie usług, art. 91 ust. 1 pkt 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 91 ust. 5 i art. 83, poprzez błędną wykładnię i uznanie, że strony łączyły umowy o świadczenie usług, podczas gdy w protokole kontroli nie dokonano żadnych ustaleń w tym zakresie, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie, że zainteresowani w okresach wskazanych w decyzjach nie podlegali obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorcy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą wykładni przepisów prawa w zakresie ustalenia „czy powtarzalność czynności i ich niski stopień skomplikowania wyklucza uznanie rezultatu powstałego w wyniku wykonania tych czynności, za umowę o dzieło w rozumieniu art. 627 k.c.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność

wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, Lex nr 180 841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN, 2002, nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPIUS – wkładka z 2003 r., nr 13, poz. 5). Wskazana w uzasadnieniu skargi kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów prawa w istocie sprowadza się do odmiennej niż uczynił to Sąd Apelacyjny, oceny ustalonego stanu faktycznego sprawy, zmierzając do odmiennego rozstrzygnięcia. W orzecznictwie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2012 r., II UK 187/11, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 115), przyjmuje się, że umowa o dzieło to umowa o określony rezultat pracy i umiejętności ludzkich (art. 627 k.c.), niezbędne jest zatem, aby starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, z góry określonego, mającego samoistny byt oraz obiektywnie osiągalnego i pewnego. Wykonanie dzieła najczęściej przybiera postać wytworzenia rzeczy, czy też dokonania zmian w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Tego rodzaju postaci dzieła są rezultatami materialnymi umowy zawartej między stronami. Wykonanie określonej czynności (szeregu powtarzających się czynności), bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie, jest natomiast cechą

charakterystyczną tak dla umów zlecenia (gdy chodzi o czynności prawne – art. 734 § 1 k.c.), jak i dla umów o świadczenie usług nieuregulowanych innymi przepisami (gdy chodzi o czynności faktyczne – art. 750 k.c.). W odróżnieniu od umowy o dzieło, przyjmujący zamówienie w umowie zlecenia (umowie o świadczenie usług) nie bierze więc na siebie ryzyka pomyślnego wyniku spełnianej czynności. Jego odpowiedzialność za właściwe wykonanie umowy oparta jest na zasadzie starannego działania (art. 355 § 1 k.c.), podczas gdy odpowiedzialność strony przyjmującej zamówienie w umowie o dzieło niewątpliwie jest odpowiedzialnością za rezultat. W ustalonych okolicznościach faktycznych zainteresowany – w ramach zawartych umów - podejmował powtarzające się czynności, polegające na zorganizowaniu i przeprowadzeniu prelekcji domowych wraz z prezentacją produktów firmy. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący w istocie polemizuje z oceną ustalonego stanu faktycznego i zakwalifikowaniem przez ten Sąd umów zawartych przez Spółkę z zainteresowanymi, jako umów zlecenia, a nie umów o dzieło, co w konsekwencji oznaczało podleganie przez zainteresowanych obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym we wskazanych w decyzjach okresach.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.